

**Cumhuriyet'in İlk Döneminde
Muhasebe – Denetim Düşüncesine
Katkı Verenler: Refik Besim Bakuy
(1893 – 1964)**

Öğr. Gör. Dr. Muhsin Aslan

Yıldız Teknik Üniversitesi – MYO

Çiftçi Besim Efendi ve Mihriban Hanımın oğlu olan Bakuy 1893 (H.1309)'te Radoviřta'da doğmuştur. Mercan İdadisinden mezun olduktan sonra Mekteb-i Mülkiye'ye girmiş ve 1913 Yılında mezun olmuştur. 1913 Ekiminde Ziraat Bankasında Umumi muhasebe yardımcı kayıt memurluğuna atanmıştır. Ekim 1914'te Seyri Sefain idaresi Muhasebe Kalemine nakledilmiş, 1916 Nisanında ise idare mesleğine geçmiştir (Çankaya,1968,s.1597).

Temmuz 1924'te yeni kurulan Divan-ı Muhasebat teşkilatına murakıp muavini olarak başlamış, sonra sırasıyla 1. Murakıplığa, üyeliğe ve son olarak 4. Daire başkanlığına yükselmiş ve Temmuz 1958'de daire başkanlığından emekli olmuştur. Bakuy 23 Ağustos 1964 tarihinde ikamet ettiği Ankara'da vefat etmiş, Cebeci Asri mezarlığına defnedilmiştir (Çankaya, 1968, s. 1597).

Bakuy 1933 Yılında eski Ankara milletvekillerinden Talat Sönmez'in kızı Ruhiye Hanım ile evlenmiş, evliliklerinden Mina (Başaran) isimli bir kızları olmuştur (Çankaya, 1968). Bakuy'un Nusret (Özgü) isimli kız kardeşi (vefatı 1967) ve Tefik Besim isimli erkek kardeşi vardır (Milliyet Gazetesi, 1967, s. 7)

Fransızca, Almanca ve İtalyanca bilmekte olan Bakuy'un Milli Mücadeledeki cephe gerisi hizmetleri dolayısıyla beyaz-kırmızı şeritli İstiklal Madalyası bulunmaktadır (Çankaya, 1968).

Sayıştay'da görev yaptığı dönemde mesleki staj ve incelemelerde bulunmak üzere Fransa, Almanya, Rusya ve İngiltere'ye gitmiştir. Anadolu kulübü üyesi olan Bakuy, Sayıştay'daki görevlerine ilave olarak Sayıştay Meslek Kurslarında ve Maliye Meslek Mektebinde öğretmenlik de yapmıştır (Çankaya, 1968).

Türkiye'de denetim alanına önemli katkılar veren Bakuy'un tespit edilebilen yayınlanmış üç kitabı bulunmaktadır. Bunlar;

- Belçika Devletinin Mali Teşkilatı. Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1926, Ankara.

- İtalya Devletinin Mali Teşkilatı. Yenigün Matbaası, 1928, Ankara.

- Mali Mürakabe : Muhtelif Memleketlerdeki Mürakabe Sistemleri, Recep Ulusoglu Basımevi, 1937, Ankara.

Refik Besim Bakuy'un tespit edilebilen yayınlanmış yedi makalesi bulunmaktadır. Bakuy'un makaleleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Refik Besim Bakuy'un Yayınlanmış mürakabe (denetim) ile ilgili Makaleler

Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi Temmuz 2017 (13)

No	Makale Adı	Yayın Adı	Yıl	Cilt	Sayı	Sayfa
1	İngiltere'de Mali Mürakebe	Mülkiye Mektebi Mecmuası	1938		87	107-114
2	Belediye Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Memur Muhasip Dergisi	1943		23	433-435
3	Belediye Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Memur Muhasip Dergisi	1943		24	403-406
4	Belediye Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Siyasi İlimler Mecmuası	1943		153	473-479
5	Hususi İdare Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Siyasi İlimler Mecmuası	1944		155	611-618
6	Vilâyet Hususi İdare Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Memur Muhasip Dergisi	1944		25	1-3
7	Vilâyet Hususi İdare Bütçe ve Hesaplarının Murakabesi	Memur Muhasip Dergisi	1944		26	35-38

Kaynakça

Çankaya, M. A. (1968). Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler (Mülkiye Şeref Defteri). Ankara: Örnek Matbaası.

Milliyet Gazetesi. (1967, 08 09). Milliyet Gazetesi, s. 7 adresinden alındı

Türkiye Makaleler Bibliyografyası - Besim Bakuy. (tarih yok). 10 05, 2016 tarihinde Milli Kütüphane: <https://makaleler.mkutup.gov.tr/SonucListe.aspx?Ara=atif+kuyucak&DtSrc=0> adresinden alındı

HAZIM ATIF KUYUCAK - 1942 (III)

Türk Bankacılık Tarihi (1875 – 1908)

1875, Osmanlı'nın ödemelerini yapamamaya başladığı tarihtir. Bu sürecin, 1881'de moratoryum ilanı ile sonuçlandığı ve yabancıların alacakları için Duyun-ı Umumiye'nin (Umumi borçlar idaresi) kurulduğu bilinmektedir. 1875'de başlayan yabancı banka döneminde Credit Lyonnais (Fransız bankası) in İmparatorluğun çeşitli yerlerinde şubeler açtığı görülmektedir, sonra da Almanya'da kurulan Alman – Filiştin Bankası Suriye'de şubeler açmıştır (1899). Bunu takiben İzmir'de 1900 yılında British Oriental Bank'ın kurulduğu, Atina Bankası'nın (1904), Avusturya'dan Wiener Bankuerin (1905) şubeler açtığı; sonrasında da Alman, İtalyan sermayesi ile İmparatorluk topraklarında bankaların kurulduğu görülmektedir.